
Петренко О. А., Сідорчик О. В.

Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка
В. Лазаряна, Науково-технічна бібліотека (м. Дніпро, Україна)

БІБЛІОТЕКАР-КУРАТОР: ЕВОЛЮЦІЯ ОБРАЗУ

В роботі розглянуті питання взаємодії між бібліотекою та користувачем. На прикладі Бібліотеки ДНУЗТ проведено аналіз традиційних і нових форм та методів обслуговування в бібліотеці.

Ключові слова: бібліотека ДНУЗТ; бібліотекар-куратор; обслуговування в бібліотеці; бібліотечні послуги

Petrenko O. A., Sidorchik O. V.

Dnipro National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan,
Scientific and Technical Library (Dnipro, Ukraine)

CURATOR LIBRARIAN: EVOLUTION OF THE IMAGE

The work deals with the issues of interaction between the library and the user. Traditional and new forms and methods of service in the library were analysed using the example of the DNURT Library.

Keywords: DNURT library; curator librarian; service in the library; library services

Науково-технічна бібліотека Дніпровського національного університету залізничного транспорту ім. В. Лазаряна (НТБ ДНУЗТ) – це універсальний інформаційний підрозділ університету, який орієнтований на своєчасне задоволення інформаційних потреб викладачів, науковців, аспірантів, докторантів, студентів, співробітників. Мета роботи НТБ ДНУЗТ – забезпечення навчального процесу, організація та підтримка дослідницьких програм університету, надання якісного і своєчасного доступу користувачів до сучасної інформації та світових баз даних. Ці завдання досягаються шляхом формування документного фонду, навчання з інформаційної грамотності, в т. ч. пошуку та використання інформаційних ресурсів, впровадження сучасних цифрових технологій на високому професійному рівні.

Основною ланкою взаємодії між бібліотекою та користувачем є бібліотекар – куратор.

З огляду на високі вимоги з боку користувачів, в бібліотеці цінуються висококваліфіковані кадри з інтегрованою підготовкою. Окрім бібліотечної освіти бажано, щоб бібліотекар-куратор мав спеціальну направленість освіти, що відповідає профілю ЗВО. Це дає можливість швидко та кваліфіковано виконувати довідки та різноманітні запитання всіх користувачів щодо транспортних, економічних, екологічних, енергетичних, логістичних, будівельних питань.

Кураторство в бібліотеці – процес не новий. Раніше працівниками бібліотеки проводилась робота з різноманітних видів обслуговування та послуг в традиційному форматі з урахуванням спрямованості факультету та спеціальностей:

- знайомство з бібліотекою;

-
- організація процесу отримання підручників відповідно особливостей «комплектування пакету» необхідної літератури студенту-першокурснику;
 - закріплення за бібліотекарем факультету, надання до деканатів необхідної інформації про студентів-боржників, літератури, що ними заборгована, інша робота (телефонування, нагадування, інформування з всіляких питань, тощо);
 - надання до «Днів кафедр» необхідної інформації про наявність в фондах бібліотеки спеціалізованої літератури, її використання;
 - визначення, разом з представником кафедри, зношеної та морально застарілої літератури з закріпленого фонду та її списання;

На теперішній час на зміну традиційним формам та методам обслуговування прийшли нові, пов'язані з розвитком сучасних комунікацій.

Наприклад, проведення «Дня кафедри» у попередньому форматі не ефективно та не цікаве. Тому в останній час при проведенні цього заходу, все більше уваги приділяється електронним ресурсам та послугам за профілем кафедри: пошуку інформації в Інтернеті та цифрових базах даних, підтримці «особистого кабінету» користувача на сайті бібліотеки, підвищенню індексу цитування, розміщення публікацій в міжнародних базах даних, тощо. На сьогодні з упевненістю можна сказати, що зараз предметний бібліотекар – це той же куратор з певної галузі знань.

Для зручної роботи з інформаційними ресурсами користувача необхідно навчити пошуку, систематизації, аналізу та збереженню інформації, в тому числі і тієї, що знаходиться в мережі Інтернет та ліцензованих базах даних. З цією метою бібліотека проводить тренінги / семінари, присвячені роботі з базами даних (на 20.09.2020 у Web of Science за профілем “Dnipro National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan” індексуються 420 статей, в Scopus – 490 статей). За певними ключовими словами бібліотекар-куратор показує «спосіб добування» інформації, моніторить мережу, визначає наскільки активно публікується той чи інший автор університету, який має індекс впливовості, тощо.

До обов'язків сучасного бібліотекаря-куратора входить багато нових, різноманітних видів робіт:

- підготовка особистого кабінету користувача при записі до бібліотеки студента-першокурсника / першого року навчання;
- виготовлення пластикового читацького квитка з особистим штрих-кодом для подальшої автоматизованої книговидачі та користування цифровими послугами бібліотеки;
- екскурсії та ознайомлення з бібліотекою;
- бібліотечне супроводження з моменту вступу до університету до підготовки та захисту магістерської роботи;
- виявлення бібліотечних проблем та допомога в їх вирішенні;
- надання консультацій по e-mail;
- виконання заявок, отриманих через послугу «Запитай бібліотекаря»;

- реклама послуг бібліотеки;

Кожен співробітник бібліотеки повинен бути готовим та мати бажання підвищувати свою кваліфікацію. Майже всі бібліотекарі НТБ ДНУЗТ займаються самоосвітою. Під час карантину, запровадженому через COVID-19, співробітники взяли участь в онлайн-заходах та отримали відповідні сертифікати:

- Вебінари компанії Clarivate Analytics;
- Вебінари компанії Elsevier;
- Вебінари УБА;
- Вебінари компанії ВУМ;
- Вебінари WIPO (ВОИС).

Участь в цих заходах сприяла підвищенню рівня інформаційної освіти бібліотекарів-кураторів. Це дозволить в майбутньому більш якісно задовольняти потреби університетської спільноти, особливо закріпленої за предметним бібліотекарем, або бібліотекарем-куратором.

Діяльність бібліотекаря-куратора також є важливим елементом в організації системи моніторингу ступеня задоволення користувачів результатами та ефективністю надання бібліотечних послуг, які сьогодні в основному торкаються цифрового середовища.